

Начало > ... > [Предприемане На Съдебни Действия](#) > [Къде И Как](#) > [Как Да Заведете Дело В Съда?](#) Poland

Как да заведете дело в съда?

 Полша

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Необходимо ли е да се обърна към съда или има друга алтернатива?

Алтернатива на завеждането на дело пред съд е производството по медиация (член 183 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК)). Медиацията е извънсъдебен (доброволен) начин за разрешаване на спорове с участието на независимо и квалифицирано лице или институция (медиатор). Производствата по медиация са доброволни (страната по спора може по всяко време да откаже съгласието си за медиация и да се оттегли от медиацията) и поверителни (участниците са задължени да пазят поверителна информацията, получена в хода на медиацията), а медиаторите са безпристрастни и независими (не вземат страната на която и да е от страните по спора и по принцип не предлагат решения на спора).

2 Има ли срок за завеждане на дело?

По принцип иск може да бъде предявен в съда по всяко време, освен когато специална разпоредба предвижда определен срок. Страна, която заведе дело след изтичането на давностния срок за предявяване на иска, рискува да загуби делото, ако другата страна възрази, че искът е погасен по давност.

В полското право се прилагат преклузивни срокове (*terminy zawite*). Спецификата на преклузивния срок се състои в това, че ако правоимащата страна не предприеме конкретно действие в рамките на преклузивния срок, правото ѝ да предприеме това действие се погасява. Гражданският процесуален кодекс (ГПК, *Kodeks postępowania cywilnego*) не съдържа обща разпоредба относно преклузивните срокове, но определя такива срокове в разпоредби, отнасящи се до конкретни ситуации.

Погасяването на правото в резултат от изтичането на преклузивния срок е обвързващо за страните по правоотношението, съда и всеки друг орган, разглеждащ делото. Органът взема това предвид автоматично, а не по искане на една от страните или в резултат на повдигнато възражение. Преклузивен срок може да бъде възстановен само при изключителни обстоятелства, когато неспазването му не е било по вина на страната (член 168 от Наказателния процесуален кодекс (НПК)).

3 Трябва ли да се обърна към съда в тази държава членка?

За да се установи дали съд на територията на дадена държава членка е компетентен да разгледа конкретно дело, трябва да се определи компетентността на този съд.

Общата компетентност на обикновените съдилища в Полша за решаване на граждански дела на територията на държавата се нарича национална компетентност и се урежда в ГПК (член 1103 и сл.).

Съдебните дела попадат в националната компетентност, ако местоживеенето, обичайното пребиваване

или седалището на ответника е в Полша.

Освен това полските съдилища имат национална компетентност в следните случаи:

- по брачни дела (националната компетентност е изключителна, ако двамата съпрузи са полски граждани и са с местоживеене и обичайно пребиваване в Полша);
- по дела за отношенията между родители и деца (националната компетентност е изключителна, ако всички страни са полски граждани и са с местоживеене и обичайно пребиваване в Полша);
- по дела за издръжка и установяване на произхода на дете (те попадат в рамките на националната компетентност, ако ищецът е правоимащо лице с местоживеене или обичайно пребиваване в Полша);
- по трудови дела (дела, по които ищецът е работник или служител са от националната компетентност, ако работата обикновено се извършва, е била извършвана или е трябвало да се извършва в Полша);
- дела за застраховка (делата във връзка със застрахователно правоотношение и образувани срещу застрахователя са от националната компетентност, ако ищецът е с местоживеене в Полша или ако има друг елемент, посочващ териториалната компетентност на Полша);
- дела, отнасящи се до потребители (делата, по които ищецът е потребител, са от националната компетентност, ако потребителят е с местоживеене или обичайно пребиваване в Полша и е предприел необходимите действия за сключване на договор в Полша; в такива случаи другата страна по договора с потребителя се третира като субект с местоживеене или със седалище в Полша, ако има предприятие или клон в Полша и договорът с потребителя е бил сключен като част от стопанската дейност на това предприятие или този клон).

Полските съдилища имат изключителна национална компетентност и по:

- дела, свързани с вещни права върху недвижими имоти и владение върху недвижими имоти, намиращи се в Полша; дела, свързани с договори за наем (*najem* или *dzierżawa*) и други взаимоотношения, свързани с ползването на такъв недвижим имот (с изключение на делата за наем и други суми, дължими за ползване или получаване на облаги от недвижимия имот); други дела, в които решението на съда засяга вещни права, владение или ползване на недвижими имоти, намиращи се в Полша;
- дела за прекратяване на юридическо лице или организационна единица, която не е юридическо лице, както и за отменяне или анулиране на решения на техните управителни органи, ако юридическото лице или организационната единица, която не е юридическо лице, има седалище в Полша.

Освен това, ако делото, заведено по основния иск, попада в националната компетентност, тази компетентност обхваща и насрещния иск.

Страните по определено правоотношение могат да се договорят писмено да отнасят до полските съдилища споровете относно имуществените права, които са възникнали или могат да възникнат от правоотношението.

Съдът автоматично разглежда въпроса за наличието или липсата на национална компетентност на всеки етап на делото.

Ако се установи, че няма национална компетентност, съдът отхвърля иска или молбата.

Липсата на национална компетентност е причина за недействителност на производството.

4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърне, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?

За да се установи кой районен съд (*sąd rejonowy*) или окръжен съд (*sąd okręgowy*) е компетентен да разгледа делото, трябва да се вземе под внимание териториалната компетентност на съда. Полското законодателство прави разграничение между обща териториална компетентност, алтернативна

териториална компетентност и изключителна териториална компетентност.

а) обща териториална компетентност (член 27 и сл. от ГПК)

По принцип делата трябва да бъдат завеждани в първоинстанционния съд с териториална компетентност по местоживеенето на ответника (съгласно Гражданския кодекс, местоживеенето на физическо лице е градът, в който то пребивава с намерението това да е за постоянно). Ако ответникът няма местоживеене в Полша, териториалната компетентност се определя според мястото му на престой, а когато това място е неизвестно или е извън Полша — според последното местоживеене на ответника в Полша. Делата срещу държавната хазна се завеждат в компетентния съд по местонахождението на седалището на засегнатата държавна организационна единица. Дела срещу юридическо лице или друг субект, който не е физическо лице, се завеждат в компетентния съд по местонахождението на седалището на това юридическо лице или този субект.

б) алтернативна териториална компетентност (член 31 и сл. от ГПК)

Съгласно разпоредбите относно алтернативната териториална компетентност, ищите могат, по свое усмотрение, да заведат дело или пред съда с обща компетентност, или пред друг съд, определен в законодателството за компетентен. В полското гражданско производство алтернативна териториална компетентност е предвидена за следните дела: дела за издръжка и за установяване на родство с дете; за имуществени иски срещу стопански субект;

дела по спорове, произтичащи от договори; спорове за непозволено увреждане; за заплащане на възнаграждение, дължимо за извършена работа по дело (адвокатско възнаграждение); за вземания по договор за наем (*najem* или *dzierżawa*) на недвижим имот; спорове, свързани със запис на заповед или чек.

Дела за издръжка и за установяване на родство с дете и свързани с това иски могат да бъдат заведени по местоживеенето на правоимащата страна. Дела за имуществени иски срещу стопански субект могат да бъдат заведени пред компетентния съд по местонахождението на централния офис или клон, ако искът е свързан с дейността на централния офис или на този клон. Дела във връзка със сключване на договор, установяване на съдържанието му, изменения на договор или за установяване на съществуването на договор, за изпълнение, прекратяване и анулиране на договор, както и за вреди, понесени в резултат на неизпълнение или неправилно изпълнение на договор, могат да бъдат заведени пред компетентния съд по мястото на изпълнение на договора. В случай на съмнения мястото на изпълнение на договора трябва да се потвърди с документ. Дела за предявяване на иск за непозволено увреждане могат да се заведат пред съда, който има териториална компетентност по мястото на настъпване на събитието, довело до увреждането. Дела за плащане на сума, дължима за работа по дело, могат да бъдат заведени пред компетентния съд по местонахождение на мястото, на което юридическият пълномощен представител е работил по делото. Дела за вземане по договор за наем (*najem* или *dzierżawa*) могат да бъдат заведени пред компетентния съд по местонахождението на недвижимия имот. Дела срещу страна, която има задължение по запис на заповед или чек, могат да бъдат заведени пред компетентния съд по мястото на плащането. Когато няколко страни са задължени по силата на запис на заповед или чек, срещу тях може да се предяви колективен иск пред съда по мястото на плащането или съда с обща компетентност за акцептанта или издателя на заповедта на заповед или чека.

в) изключителна териториална компетентност (член 38 и сл. от ГПК)

Разпоредбите относно изключителната териториална компетентност са задължителни (императивни). В някои категории случаи те изключват възможността за предявяване на иска пред съд с обща компетентност и пред съда с алтернативна компетентност, както и възможността за отнасяне на делото за решаване до друг съд чрез споразумение относно компетентността. В случаите на изключителна компетентност само един съд от съдилищата на едно и също ниво е компетентен да разглежда конкретно дело. В зависимост от вида на делото, това е конкретен районен или окръжен съд.

Делата за собственост или вещни права върху недвижим имот, както и за право на владение върху недвижим имот, могат да се завеждат пред компетентния съд по местонахождението на недвижимия имот. Ако предметът на спора е сервитут върху земя, компетентността се определя според

местонахождението на обременения имот. Горепосочената компетентност обхваща личните иски, свързани с вещни права, и исковете, предявени едновременно с тях срещу същия ответник. Дела за правопримство/наследяване, запазен дял, както и завещания, инструкции или други завещателни разпореджания, могат да бъдат завеждани само пред компетентния съд по последното място на обичайно пребиваване на завещателя, а ако обичайното пребиваване на завещателя в Полша не може да бъде установено — пред компетентния съд по местонахождението на наследството или част от него. Дела, свързани с членство в кооперация, съдружие, дружество или сдружение, могат да бъдат завеждани само в компетентния съд по местонахождението на седалището. Дела, свързани с брачни отношения, могат да бъдат завеждани само пред компетентния съд по последното местоживеене на съпрузите, ако поне единият от тях все още има местоживеене или обичайно пребиваване в рамките на тази юрисдикция. При липса на такова основание съдът с изключителна компетентност е компетентният съд по местоживеенето на ответника, и ако липсва и такова основание — компетентният съд по местоживеенето на ищеца. Дела, свързани със взаимоотношения между родители и деца и между осиновители и осиновени, могат да бъдат завеждани изключително пред компетентния съд по местоживеенето на ищеца, при условие че няма основание за завеждане на дело съгласно разпоредбите за общата компетентност.

Освен това, ако е оправдана компетентността на няколко съдилища или ако искът е предявен срещу няколко страни, за които различни съдилища са компетентни съгласно законодателството относно общата компетентност, ищецът може да избере между тези съдилища. Същото важи и ако недвижимият имот, чието местонахождение служи като основа за определянето на компетентния съд, се намира в няколко района на компетентност. Ако компетентният съд не може да разгледа делото или да предприеме други стъпки поради пречка, висшестоящият съд по отношение на този съд определя в закрито заседание друг съд. Ако, съгласно разпоредбите на ГПК, териториалната компетентност не може да бъде установена въз основа на обстоятелствата по делото, Върховният съд (*Sąd Najwyższy*) определя в закрито заседание съда, пред който трябва да се заведе делото. Страните могат да се договорят писмено да отнесат вече съществуващ спор или спорове, които могат да възникнат в бъдеще в резултат на определено правоотношение, до първоинстанционен съд, който няма териториална компетентност по закон. В такъв случай този съд ще има изключителна компетентност, освен ако страните не са се договорили друго или освен ако ищецът не е подал искова молба по електронен път чрез електронно платежно нареждане (*elektroniczne postępowanie upominawcze*). Страните могат също да ограничат чрез писмено споразумение правото на ищеца да избира между няколко съдилища, компетентни за такива спорове. Страните обаче, не могат да променят изключителната компетентност.

5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя иска си, като се има предвид естеството на казуса и цената на иска?

Материалната компетентност на обикновените съдилища (*sądy powszechnie*) на Република Полша е уредена в Гражданския процесуален кодекс (член 16 и сл.).

При гражданските производства първоинстанционни са районните съдилища и окръжните съдилища, а второинстанционни са окръжните съдилища и апелативните съдилища (*sądy apelacyjne*).

По принцип гражданските дела се разглеждат на първа инстанция от районните съдилища, освен ако компетентността е запазена за окръжните съдилища.

Окръжните съдилища са компетентни на първа инстанция по делата, изброени в член 17 от ГПК, а именно:

- за неимуществени права (и имуществени претенции, преследвани заедно с тези права), с изключение на делата за установяване или оспорване на родство с дете, делата за отмяна на признаване на бащинство и за прекратяване на осиновяване;
- за иски по Закона за пресата;
- за имуществени права, при които стойността на предмета на спора надхвърля 100 000 PLN (полски злоти) (с изключение на дела за издръжка, дела за нарушаване на владението, дела за установяване на разделянето на имуществото на съпрузи, за привеждане на съдържанието на поземлен регистър в съответствие с действителния правен статут и дела, разглеждани в електронно производство с платежно нареждане);

- за издаване на съдебно решение вместо решение за разделяне на кооперация;
- за отменяне, анулиране или установяване на несъществуването на решения на управителни органи на юридически лица или организационни единици, които не са юридически лица, но са получили правосубектност по закон;
- за обезщетение за вреди, причинени от издаването на противозаконно окончателно съдебно решение.

Съгласно действащото право делата за интелектуална собственост се разглеждат в отделно производство (член 479(89) и следващи от ГКП). Съгласно член 490(90), параграф 1 от ГКП делата за интелектуална собственост са от компетентността на окръжните съдилища, а окръжен съд Варшава има изключителна компетентност по дела за интелектуална собственост, засягащи компютърни програмни продукти, изобретения, полезни модели, топографии на интегрални схеми, сортове растения и поверителна търговска информация по технически въпроси.

Съгласно действащото право делата относно предотвратяването и забраната на нелоялна конкуренция се разглеждат в отделно производство при дела за интелектуална собственост. Дела, имащи за цел предотвратяване на нелоялната конкуренция и борба с нея, са от компетентността на окръжните съдилища, а делата за поверителна търговска информация по технически въпроси са от компетентността на окръжен съд Варшава (*Sąd Okręgowy w Warszawie*).

6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?

По принцип в гражданското производство страните и техните ръководни органи или законни представители могат да се явяват пред съда лично или чрез пълномощни представители.

Обаче ГПК предвижда задължително представителство от адвокат в определени ситуации. В производства пред Върховния съд страните трябва да бъдат представявани от адвокати (*adwokat*) или защитници (*radca prawny*). В дела, свързани с индустриална собственост, те трябва да бъдат представявани от патентни представители (*rzecznik patentowy* - член 87, параграф 1 от ГПК). Изискването за представителство се прилага и по отношение на процесуални стъпки, свързани с производства пред Върховния съд, предприети пред съд от по-ниска инстанция. Изискването за представителство не се прилага, ако производството се отнася до молба за освобождаване от съдебни такси, за назначаване на адвокат или защитник, или ако страната, управителният ѝ орган или нейният законен представител или пълномощен представител е съдия, прокурор, нотариус или преподавател по право или има докторска степен по право (*doktor habilitowany nauk prawnych*), както и ако страната, управителният ѝ орган или законният ѝ представител е адвокат или защитник, или юрисконсулт към министерството на финансите (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*).

7 Към кого точно да се обърна, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?

Делата следва да се завеждат в компетентния съд.

8 На какъв език мога да подам иска си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя иска си по факс или по електронна поща?

Исковете трябва да се подадат в съда на полски език или с приложен превод на полски език. Исковата молба трябва да е в писмена форма и да отговаря на изискванията за писмените изявления (член 187 от ГПК). Изключение е ситуацията (по отношение на трудовото и осигурителното право), при която служител или осигурено лице, действащо без адвокат или защитник, може устно да предяви пред компетентния съд иск, правно средство за защита и други писмени изявления, които се включват в протокола (член 466 от ГПК).

Когато това е предвидено в специална разпоредба или е решено документи да се подават чрез ИКТ

системата, материалите по делото се подават изключително чрез ИКТ системата. Материали, които не са подадени чрез ИКТ системата, не произвеждат правни последици, свързани по закон с подаването на писмен материал пред съда, за което съдът следва да уведоми страната, подаваща материала. Приемливо е да се избере да се подават материали чрез ИКТ системата и те да бъдат подавани по този начин и впоследствие, ако технологията, с която съдът разполага, позволява това. Ако дадена страна не подаде писмен материал чрез ИКТ системата, председателят я уведомява за невалидност на нейното действие (член 125 ГПК)

Също така при електронна процедура с платежно нареждане писмен материал може да се внесе и чрез ИКТ системата.

9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?

Исковата молба трябва да бъде подадена на официален формуляр единствено ако това е предвидено в специална разпоредба (член 125 от ГПК).

В документа за започване на производство пред съда следва:

- да се посочи съда, до който се подават исковата молба или заявлението (име и отделение на съда, пълен адрес);
- ясно да се посочат лицата, участващи в делото (ищец, ответник, жалбоподател) (собствени и фамилни имена, PESEL номера, имена на институции (ако е приложимо), пълни адреси), както и имената на законните или пълномощните представители, ако е приложимо;
- да се посочи вида на писмените материали по делото (напр. искова молба);
- да се уточни предметът на спора (иск);
- да се уточни стойността на предмета на спора при дела относно имуществени права;
- да се посочат основанията за иска и да се даде представа за подкрепящите доказателства (напр. свидетелски показания, показания на страните по делото, документи);
- да се включи съдебна такса (ако за иска/заявлението се изисква такса);
- да се включи ръкописен подпис;
- да се включи списък на приложенията.

Към исковата молба следва също да се приложат следните документи:

- пълномощно или заверено негово копие (ако исковата молба е подадена от пълномощник);
- копия от исковата молба и приложенията към нея, които трябва да бъдат предоставени на участващите в делото страни, и ако оригиналите на приложенията не са били внесени в съда, едно копие от тях за съдебните досиета (при електронни процедури с платежно нареждане към исковата молба, подадена чрез система за пренос на данни, трябва да се приложат електронно заверени копия на приложенията).

Освен това исковата молба може да включва: молби за обезпечителни мерки, за обявяване на съдебно решение за подлежащо на незабавно изпълнение и за разглеждане на делото при отсъствие на ищеца; молби, свързани с подготовката на съдебното заседание (и по-специално молби: за призоваване на свидетелите и назначените от съда експерти, посочени от ищеца, да присъстват на съдебното заседание; за извършване на очна ставка; за разпореждане на ответника да предостави за заседанието документ, съхраняван от него и необходим за разглеждане на доказателствата, или обекта на очната ставка; с искане за представяне на доказателства, съхранявани от други съдилища, служби или трети лица за заседанието).

10 Трябва ли да заплатя съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата

молба?

По принцип провеждането на съдебни производства е свързано с разходи. Съдебните разноски включват такси и разходи.

Задължението за плащане на съдебните разноски е на страната, която предявява пред съда иск (включително искова молба), която подлежи на таксуване или генерира разходи. Ако длъжимата такса не бъде платена, съдът призовава страната да я плати в рамките на една седмица, в противен случай искът се връща (ако искът е подаден от лице, което има място на пребиваване или седалище в чужбина и няма представител в Полша, срокът за плащане на таксата е най-малко един месец). Сред изтичането на срока без да бъде извършено плащане, съдът връща иска на страната. Върнат иск няма законовите последици, свързани с внасянето на иск в съда.

Ако специална разпоредба предвижда, че иск може да бъде предявен единствено чрез система за пренос на данни (електронна процедура с платежно нареждане), искът се предявява заедно с плащането на таксата.

Искове, подадени от адвокат, защитник или патентен представител (ако във връзка с тях се дължи такса с фиксиран или пропорционален размер, изчислен въз основа на посочената от страната стойност на предмета на спора), за които не е извършено надлежно плащане, се връщат от съда, без страната да бъде призована да плати таксата (член 130, параграф 2 от ГПК). Страната може да плати длъжимата такса в срок от една седмица. Ако таксата бъде платена в изисквания размер, искът има правно действие от датата, на която е бил първоначално предявен. Такова действие не настъпва, ако искът бъде повторно върнат поради същата причина.

Ако дадена страна е назначила професионален юридически представител, в договора между клиента и представителя следва да бъдат уточнени въпросите относно възнаграждението на адвоката или защитника (напр. размера на хонорара и крайния срок за плащане).

11 Мога ли да поискам правна помощ?

Както физическите, така и юридическите лица могат да поискат правна помощ — назначен от съда юридически пълномощен представител за разглеждане на делото (*pełnomocnik z urzędu*).

Физическите лица могат да поискат назначаването на адвокат или защитник, ако представят декларация, че няма да могат да платят възнаграждението на адвокат или защитник, без това да доведе до затруднения за самите тях си или техните семейства.

Юридическите лица (или други организационни единици, които по закон имат право да участват в съдебно производство) могат да поискат назначаването на адвокат или защитник, ако докажат, че нямат достатъчно средства, за да платят възнаграждението на адвокат или защитник.

Съдът уважава искането, ако счете, че участието на адвокат или защитник по делото е необходимо.

Въпросът за освобождаването от разноски и назначаването от съда на юридически представител по трансгранични спорове се урежда със Закона от 17 декември 2004 г. относно правото на правна помощ при граждански производства, провеждани в държавите — членки на Европейския съюз, и относно правото на правна помощ за разрешаване спорове по взаимно съгласие преди образуване на съдебно производство (Държавен вестник 2022 г., позиция 284).

12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исковата молба отговаря на изискванията?

Дело се завежда в съда в момента на внасяне на исковата молба. ГПК не предвижда удостоверение, което потвърждава, че делото е било правилно заведено пред съда.

13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

Информация за стъпките, които се планират или предприемат в хода на делото, може да бъде получена от Съдебната служба за обслужване на клиенти (*Biuro Obsługi Interesanta, BOI*) на съответния съд. Можете да получите информация за следващите заседания на съда, като се обадите на Съдебната служба за обслужване на клиенти на посочения в уебсайта на съда телефон и съобщите номера на делото.

■ Последна актуализация: 07/10/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.